

RAFEL CLADERA CARBONELL (A) «GENER» EL DARRER PESCADOR DE L'ALBUFERA

Nom i llinatges:

Rafel Cladera Carbonell

Data de naixement:

24 de juliol de 1898.

Lloc: Muro.

Edat: 91 anys.

Estat civil: Vidu de Francisca Torrandell Fons

Fills: Quatre - Tomeu (64 anys), Maria (62 anys),

Francina (60 anys) i Antoni (mort fa 11 anys)

Professió: Jubilat

Seguint les mateixes pautes d'entrevistes anteriors, Algebé ha volgut acostar-se a la vida d'un murer que ha treballat molts d'anys en un ofici un tant peculiar, si més no, perquè avui ja ningú és pescador de l'Albufera. Així, la nostra intenció és que ell mateix ens recordi com a darrer pescador d'aquests contrada les anècdotes i particularitats de la seva vida.

L'amo En Rafel ara té noranta-un anys i és un enamorat de l'Albufera. Aquest fet és comprensible si tenim en compte que pràcticament va néixer i créixer dins el canyet i dins els seus canals. A més tota la seva vida ha mantingut una estreta relació amb ella, però desgràciadament aquesta, fa un parell d'anys, ha estat tallada per la pèrdua progressiva de la seva visió.

Ell avui anyora molt l'Albufera. Encara li agradaria anar-hi a caçar i a pescar, però la ceguetat quasi total l'impedeix gaudir els darrers anys de la seva vida de les seves grans aficions. Ell mateix ens comenta: «Quan era jove, no hi havia ningú que em guanyàs dins l'Albufera, ni a tirar, ni a pescar. Fins i tot, vaig ésser campió de tir de colomí, l'any 1933, en una competició organitzada per l'ajuntament de Sa Pobla. Però ara, he tomat vell».

Avui, l'amo En Rafel es confessa un inútil, perquè quasi no hi pot veure, i pràcticament no pot fer res més que estar assegut tot el dia. Per això, ell quasi ha perdut la il·lusió per viure. Només el record inesborrable dins el seu pensament i dins el seu cor de la seva estimada Albufera, així com l'amor i el recolçament dels seus familiars l'ajuden a afrontar la vida amb resignació i a mostrar una mitja rialla al futur.

— **En primer lloc i per seguir un ordre cronològic, quins són els primers records que guardau de la vostra infància?**

— La primera anècdota que em ve a la memòria és l'egua i les nits que em passava encamellat damunt ella fent el camí cap a Muro. Mon pare era pescador de l'Albufera, i jo l'acompanyava molts de dies a pescar quan només tenia sis anys. Pescàvem junts fins devers les quatre de la matinada. Després d'haver carregat les baiasses de l'egua, jo partia qualcant cap a Muro fermat per por que no caigués pel camí si quedava adormit, ja que mon pare quedava a l'Albufera per a ésser al tall de bon matí.

Generalment duia al poble set o vuit quilos de peix i trenta o quaranta quilos d'anguiles fresques per vendre. Cada dia, jo i ma mare ens passàvem amb el peix dins un covo pels carrers tocant un com. Quasi sempre veníem totes les anguiles, les que quedaven a vegades les regalàvem o les empràvem per menjar nosaltres. Encara que no en sobraven mai moltes, perquè mon pare més o manco ja sabia el peix que podíem vendre cada dia. Aquest era el que jo traginava amb l'egua, i si agafàvem molt de peix perquè la pesca era bona, llavors el deixàvem dins viviers a les aigües de l'Albufera.

— **Així, aprenguereu l'ofic de pescador treballant amb el vostre pare. Continuareu després sempre amb aquesta feina?**

— No, perquè quan jo tenia tretze anys es va morir mon pare i vaig haver de deixar de fer de pescador i començar a fer de jornalier. Llavors anava a la plaça cada dia —com tots els homes i dones que volien treballar per un altre—, allà venia la gent que tenia terres per conrar i que necessitava llogar-nos per fer tota classe de feines del camp, com regar, collir herba, aplegar pedres...

ENTREVISTES

La veritat és que jo trobava que fent de jornalero no es guanyaven massa doblers. Així que, després d'haver tornat de Mahó de fer el servei militar i després de casar-me, vaig voler tornar a l'Albufera perquè l'anyorava. El problema era que no tothom podia anar-hi a pescar, s'havia de tenir l'autorització del senyor D. Joaquim Gual de Torrella, o bé tenir un bocí llogat per pescar. Llavors els permisos de pesca es renovaven temporalment; així quan era hora de fer la renovació, jo vaig dir-li al majoral, l'amo En Jeroni Cladera Mateu (a) «Gener», que estava molt interessat en obtenir un permís. Però en aquells moments va canviar el sistema de lloguer, per això, gràcies a l'amo En Jeroni «Gener», vaig entrar com a soci llogant les pesques de l'Albufera juntament amb dos socis poblers.

Així vaig tornar a ésser pescador. Llavors ens aixecàvem de bon matí i moltes vegades pescàvem de nit, perquè les anguiles pasturen el vespre i durant el dia estan enterrades dins el fang. El sistema que empràvem per agafar-les era en principi com uns viviers fets de xarxa, però després varen construir-se unes paranses que eren com unes gàbies on les anguiles hi entraven totes soles.

En aquell temps duïem el peix a vendre a la peixateria de Sa Pobla, sobretot les anguiles. Tampoc veníem en un dia tot el peix que agafàvem, perquè era molt. Jo record que un vespre agafàrem devers quatre tones d'anguiles, certament no podíem vendre tot el peix d'un cop, però el guardàvem dins viviers per a algun dia que no tinguéssim tanta sort.

— **Jo sé que vareu tenir llogat i vareu conrar molts d'anys Ses Puntes. Com recordau aquella època de la vostra vida?**

— Sí, vaig estar a Ses Puntes 23 anys. Avui puc dir que va ésser un temps molt feliç, perquè vivia a l'Albufera amb la dona i els fills i no ens va faltar mai res. A més de poder gaudir de la tranquil·litat del lloc, teníem terra per conrar. Record que a Ses Puntes cultivàvem blat, cols, ordi, arròs, fins i tot férem cotó. També teníem animals com bous, vaques; a part de les bèsties que m'ajudaven a fer les feines del camp com llaurar, batre, etc.

— **I de l'arròs, què ens podrieu dir d'aquest cultiu que va estar tan estès a l'Albufera?**

— Jo anyor aquell paisatge de l'Albufera tot sembrat d'arròs. M'entristeix pensar que avui tot està abandonat i que un lloc abans tan productiu, estigui ara descuidat i ple de canyet.

Jo vaig sembrar molts d'anys arròs. Sempre en feia devers vuit o nou quartons, que em bastaven per menjar i, a vegades, per vendre a particulars.

Podria dir que per fer el planté de l'arròs caven la terra o el fang dins que hi ha tres dits d'aigua. Llavors es tira el gra, i quan aquest té devers un pam d'alçada es trasplantava.

Jo pens però, que avui no trobarien gent per cultivar l'arròs, perquè a més que els jovent no vol treballar al camp, pens que no n'hi hauria cap que volgués estar tot el dia amb els peus en remull o amb l'aigua fins els genolls.

— **Quina opinió vos mereix que l'Albufera hagi estat declarada pel Govern Balear parc natural?**

— La veritat és que ara l'Albufera és una zona protegida, però les autoritats no es preocupen per netejar els canals, ni les aigües; i d'aquesta manera difícilment podran donar vida a un lloc que sense arròs està pràcticament mort.

Jo crec que l'Albufera s'hauria de fer netia, i tornar arreglar la pesca i la caça, però si no tornen fer arròs és molt difícil que pugui tornar haver-hi tants d'animals com abans.

— **Vos qui heu estat un gran pescador, pensau que és dura aquesta professió?**

— Sí, i tant. Perquè els vespres de tempesta havia d'estar pescant per l'Albufera aguantant la pluja i el mal temps. A més, durant l'hivern quan feia molt de fred a vegades m'havia de tirar dins l'aigua del canal, i llavors anava banyat tot el vespre. Però així i tot, si tingués l'oportunitat de tornar començar la meua vida, sense dubtar-ho, tornaria ésser pescador de l'Albufera.

— **Sabem que sou un gran cuiner i que la vostra especialitat són les anguiles. Quins plats ens recomanau?**

— Això deïen, que era bon cuiner. Jo pens que les anguiles són bones amb tot. Tant amb greixonera, com amb patates, com amb fideus o arròs. O bé ja sigui cuinada al forn, o bollida, o fregida. Certament a mi m'agrada molt l'anguila i crec que té una carn tan bona que se pot combinar amb tota classe de menjars.

Durant tota la meua vida n'he menjades moltes vegades d'anguiles, però encara no m'he cansat.

Donant-li les gràcies per la seva col·laboració, deixam que l'amo En Rafel continui somniant amb l'Albufera que ell tant estima. Si més no, pensam que les seves paraules hauran despertat els records de molts de murers.

Elisabet